

SEM - IV (HONS)SEC PAPER IIArt Appreciation : An Understanding to Indian Art

Q.

ପ୍ରତିଷ୍ଠାନୀୟ ମୂର୍ତ୍ତିକାର୍ଯ୍ୟ :

Ans:- ଡାକ୍ତର୍ କାର୍ଲ ଫୁର୍ଟିଙ୍କାର୍ଦ୍ର ବିଜିତରାମ ଗୁଣ୍ଡ ମୁଖେ ଆନନ୍ଦକୁ
ଅଧ୍ୟୋତ୍ତମ କବି ମାନ୍ଦିଲା । ଶିଳ୍ପ, ଦଳଳ, ମହିଳାଙ୍ଗ, ବିଭାବ, ମିଥ୍ର,
ଅନୁଭବ, ବୃକ୍ଷ - ମାତ୍ରିତ କରିବାରେ ଏହି ମୂର୍ତ୍ତିକାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ
ପରିପ୍ରକାଶ ଦେଇଛି ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାନୀୟ ମୂର୍ତ୍ତିକାର୍ଯ୍ୟର କଟକର୍ତ୍ତା ଗୁଣ୍ଡ ଗୁଣ୍ଡ
ଲୋକୀ ପଢ଼ାଇବା ବିଲୁପ୍ତ ହେଉଥିବା କାହିଁ କାହିଁ ହେବାରେ
ଅନୁଭବ - ଅଚିନ୍ତ୍ୟ ଏବଂ ମାନୁଷଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ଏବଂ ମାନୁଷଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ।
ଏହି ଅନୁଭବରେ ମାନୁଷଙ୍କ - କବିତ୍ୱରେ ମାନୁଷଙ୍କ ପ୍ରଭୃତିରେ
ଦେଖାଇଲୁ ଆନନ୍ଦକାଳ ଘୋର ନାମ ରଖାଇଛି । ଆନନ୍ଦକାଳ କାହିଁ କାହିଁ
ଅଭିନନ୍ଦନ କରି ମାନୁଷଙ୍କରେ ବାନୀ ଉନ୍ନତିକୁ
ବନ୍ଦିଚାହିଁଲୁ ଓ ବାନ୍ଦିବିତାମ କ୍ରମାନ୍ତରିତ କରି ଦେଇଛି । ଆନନ୍ଦକାଳ
ରାଜିମାନ୍ଦ୍ରାଜୀ, ଅଭିନନ୍ଦନୀ ଅଭିନନ୍ଦରୀ ମାନୁଷଙ୍କ ବନ୍ଦିଚାହିଁ
ବନ୍ଦିବିତାମ ସୁମୁଖୀ ମାନୁଷଙ୍କ ମୁଖୀ ବନ୍ଦିଚାହିଁଲୁ । ଏ କାହିଁଏବଂ
ଅନୁଭିତି ପାଇଲୁ । ପ୍ରତିଷ୍ଠାନୀୟ ମାନୁଷଙ୍କରେ କାହିଁଏବଂ ଅନୁଭିତି
ଏବଂ ଆମୁଖ, ମହାକାଳିନୀ କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ ଅନୁଭିତି
କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ । ପ୍ରତିଷ୍ଠାନୀୟ ଅଭିନନ୍ଦନୀ ଏବଂ କାହିଁଏବଂ
କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ
କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ । ତାହାର ଅଭିନନ୍ଦନୀ ଏବଂ କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ
କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ । ଏହି ଅଭିନନ୍ଦନୀ କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ
କାହିଁଏବଂ । ଏହି ଅଭିନନ୍ଦନୀ କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ କାହିଁଏବଂ

ଶ୍ରୀ ଶୁଣେ ମନେ କାଳିଦାରେ ଦେବତାଙ୍କ ଦୂରିତିରେ ଲିଖିଥାଏ
ରୁହେ ମୁହଁରୁହାଗେ । ପୁଣ୍ୟ ଜ୍ଞାନରୁହ ମାନବଜ୍ଞାନରୁହିତ ଏବଂ
ଆବଶ୍ୟନ ଗେ ଚକ୍ରବନ୍ଦୀ ଅଚିନ୍ତ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କ ଦୂରିତିରେ ଝାମାରି
ହାତ ନି । ପୁଣ୍ୟ ଶୁଣେ କାଳିଦାରେ ଅବସ୍ଥା ଆର୍ଥିରେ ରୁହେ, ଅଗନିକି
ବାଲକିର୍ତ୍ତିକ କାଳିଦାରେ ଦିଲିଖାଣ୍ୟ ଅର୍ଥରୁ ଲିଖିତରୁହିଲା । ଶ୍ରୀ
ଜ୍ଞାନରୁହ କମିକିଳାଗେ ଉତ୍ତର ଜ୍ଞାନରୁହ ମାନୁଷର ଦାବୀ ଅଭିଭାବରେ
ଦୀର୍ଘତ । କାଳିଦାର ବିଜାତେ ଏ ଅଭିଭୂତିରୁହେ- ଶ୍ରୀ ଶୁଣେ- ଅଭିଭୂତ-
ଦୂରିତିରୁହିଲା ମଧ୍ୟ ଅଭିଭାବ ବଳେ
ମଧ୍ୟରୁ- ଦିଲିଖାଣ୍ୟ- ବାଜୁଷ୍ଟ କାଳୋହ ଦେବତାଙ୍କ ରୁହେ ଅଭିଭାବ-
ଦୂରିତିରୁହିଲା ପ୍ରାଣୀ ଏବନ୍ତି କମିକିଳା ଦେବତିରୁହେ ଶୂନ୍ତ (୩୫୯୯) । ଦୂରିତିରୁହିଲା
ପାତ୍ରୀ କାଳୋହ ଏ କମିକିଳା ମଧ୍ୟରୁ ଏ ଦିଲିଖାଣ୍ୟରୁହିଲା ଦୂରିତି ।

ମଧ୍ୟରୁ- ଚକ୍ରବନ୍ଦୀ ଜ୍ଞାନରୁହ- ଦେବତିରୁହେ ଶୂନ୍ତରୁହେ-
କାଳିଦାର କରେ- ଏ ମାନୁଷାଳୀ ଦୂରିତି କାଳାଳୀ- ଅଭିଭାବ ଦୂରିତିରୁହିଲା
ଏ ଅଭିଭାବ କାଳାଳୀରେ ଦୂରିତି ଲାଭ କରେ । କିନ୍ତୁ ମାନୁଷରୁହେ
ଶୂନ୍ତ ଶୁଣୁରୁହେ- ଅଭିଭୂତ ଦୂରିତିରୁହେ ନମ, ଅବସ୍ଥା ଅଭିଭୂତ ଅଭିଭୂତ
ଦୂରିତିରୁହେର ଏବେ ଶୂନ୍ତ ଶୂନ୍ତ ଅଭିଭାବ । ମଧ୍ୟରୁ- କାଳାଳୀ କାଳାଳୀ
ଶୂନ୍ତିକିଳା ଶୂନ୍ତିକିଳା- ଚକ୍ରବନ୍ଦୀ ଜ୍ଞାନରୁହେ- ଦେବତିରୁହେ ଶୂନ୍ତିକିଳା
ହିତ ପାଠେ ନି, କିନ୍ତୁ ପାଞ୍ଚମ- ଜ୍ଞାନରୁହେ କାଳାଳୀରୁହେ ଅଭିଭାବ
ଦୂରିତିରୁହିଲା । କାଳାଳୀରୁହେ- କିନ୍ତୁ ଦୂରିତିରୁହିଲା ରାତ୍ରିଦୂରିତାରୁହେ
ମନବକୀଳାରୁହେ- ମାନୁଷ- କାଳାଳୀକାଳାଳୀ- ଏବେ ଅଭ୍ୟାସରୁହେ କାଳାଳୀରୁହିଲା
କାଳାଳୀରୁହିଲା । ତାଙ୍କ କାଳାଳୀରୁହେ ଦୂରିତିରୁହେ- କାଳାଳୀ କାଳାଳୀରୁହିଲା
'କିମ୍ବା ଅଭିଭାବ', କିନ୍ତୁ ଦୂରିତିରୁହେ ଅଭିଭାବିରିଟି ନିର୍ମଳାରୁହେ ଅଭ୍ୟାସ
କାଳ ମେତେ ପାଠେ । ମଧ୍ୟରୁ- ଦୂରିତି ଅଭିଭାବ ଦୀର୍ଘ ଅନୁକୀଳାରୁହେ-
ଜୀବେ କାଳାଳୀରୁହେ ଏବେ ଶୂନ୍ତରୁହେ ଲାଭ କରେ । ଅଭିଭାବରୁହେ
ମଧ୍ୟରୁହେ ଦୂରିତିରୁହେ ଗାନ୍ଧୀ ଶୂନ୍ତରୁହେ ଦୂରିତିରୁହେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟରୁହେ
କିମ୍ବା ମାନୁଷରୁହେ ତାତ୍ତ୍ଵରୁହେ, ଅନୁକ୍ରମାନ୍ତିକ ପ୍ରେକ୍ଷଣରୁହେ ଏହୁ
ଦୂରିତିରୁହେ ଦୂରିତିରୁହେ ଅଭ୍ୟାସ କାଳାଳୀରୁହେ ଶୂନ୍ତ ।

ମାନ୍ଦାରୋ ଅନ୍ତର୍ଗୁ ପୁଣ୍ଡ-ହୀଂକୁ ଶୁଣି ତିଲେ ଡକ୍ଟର-
କଲୀଏଟର ବନ୍ଧିତ କାନ୍ତିତେ, ଏକବୁଦ୍ଧି କାନ୍ତିନେ ଏହା ମାନ୍ଦାରୋ
ଚିର୍କିତିଶାଖା ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥା-ଶୁଣିତେ ଓ ଏହି ଅନ୍ତର୍ଗୁ ଶୁଣନ୍ତିର
ନେଇତି ଥିଲା ।

ତିଲେ କେବୁ ବାହାରିଲେ କେବୁ ମାନ୍ଦାରୋ ଆର୍ଦ୍ରନିଷ୍ଠାର୍ଥକର୍ମୀ-
କେବୁ ମନୋନାଦ୍ର ଏହେ ପାଇଁଛିବାନା / ଅର୍ଦ୍ରନିଷ୍ଠ ଯାଇଯାଏଇ ତା ଥିଲା,
ବଞ୍ଚ-ତିଲେରୁ ଚିକିତ୍ସା ଯାଇଲେବେଳରେ, ଏହେବେ ମାନ୍ଦାରୋ
ମଧୁତାର ଶୁଣି-କାତ- ପୁଣ୍ଡେ ଜଳ କା କିମାଦ ଏହେବେ ମାନ୍ଦାରୋ
ମଧୁତାରରେ କାତ ଲାଘନ ଥିଲେବେ / କେଇକାହେ ଶାତେ ଡାକୀକାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲେ
ପୁଣ୍ଡେ ଶୁଣି ହେବେ ଅନ୍ତର୍ଗୁ କାନ୍ତିଶାଖା ଏହେ ଶୁଣିବାରେ ହାତୁବାବ
ଏହେ କୈଳାଇଥ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତନ ତିଲେ ତିଲେର ଗାତ୍ରେ ଦଙ୍ଗମାନ
ଦ୍ରୁଣ୍ଡମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଠାମ୍ବା / ଅନ୍ତର୍ଗୁ ଯତକାରୀଙ୍କ ତିଲେରେଲେ ପୁଣ୍ଡ, ପତାକା-ଏବୁ
ବନ୍ଦିଯାର ପାଇଁ- ପୁଣ୍ଡକର୍ମ (stucco) ବାଗିବି ଅନ୍ତର୍ଗୁ ।

ଅର୍ଦ୍ରନିଷ୍ଠ ଲିଙ୍ଗମାତ୍ରର ମାନ୍ଦାରୋ ପୁଣ୍ଡ ଆକର୍ଷ୍ୟ
ନେଇବିନ୍ଦିତରେ ମାନ୍ଦାରୋ ଆର୍ଦ୍ରନିଷ୍ଠରେ ହୀଲ ଅନ୍ତର୍ଗୁ ପାଇଁବା / ଅନ୍ତର୍ଗୁ
ବିଚିକାଳିନ କୋର୍କିର୍ଦ୍ଦୁ ଏହୀନିବିକ- ତିଲେରପୁଣ୍ଡ ବିଲେବେ / ପୁଣ୍ଡ ମଧୁମୁଦ୍ରିତ
ପ୍ରକିଳ୍ୟ ବାନିକିଳାରେ ପନ୍ଥିତାର୍ଥ ତିଲେ କୁମାରିଙ୍କ ଶୁଶ୍ରାବ ରେଖିଦିଲେ
ଶୁଣିବିଲେବେ ଶୁଶ୍ରାବ କାହା ମେତେ ଲାଗେ / ଦେଖାକେବେ ଦୂରବିତାରେ ବାନିକିଳାରେ
ଦେଖିଯାନ କିମ୍ବାକୁ ତିଲିଟି ଏହୀନିବି କାହା- କୋର୍କିର୍ଦ୍ଦୁ ଏହୀନିବିକାଳିନ
ପ୍ରକିଳ୍ୟ ଦେଖିଲେ ।

ବାନିକିଳାରେ ବାନାରୀ-କେ ଅନ୍ତର୍ଗୁ ପୁଣ୍ଡର ଏବୁ ଆକର୍ଷ୍ୟ
ଶୁଣି ପୁଣ୍ଡରେ ବଳେ ତିଲିକା, ମେଶୁକିଆ ବାନାରୋ ଆର୍ଦ୍ରନିଷ୍ଠର
କଟିଫର୍ମ୍ବ ବାତିର ଲାଭ କହିଲେ ଓ ମନେ ଥିଲା ମେନ ବାନାର ବାନାର କିମ୍ବା
ପୁଣ୍ଡରେ ଅଜଳ ଓ ଶାର୍କର୍କ କୋର୍କିର୍ଦ୍ଦୁ ପାରମାର୍ଦ୍ଦିତ ବାନାରେ
ଅର୍ଦ୍ରନିଷ୍ଠ ଶୁଣି / ଅନ୍ତର୍ଗୁ ବାନାରୀଙ୍କ ଏହୀନିବିକ- ଶୁଣି ଓ ଅନ୍ତର୍ଗୁ
ଏହୀନିବିକ- ପାର୍ଶ୍ଵ ବାନିକିଳାରେ ଲାଭିଲା ଶୁଶ୍ରାବ ।

ପୁଣ୍ଡ ଏକର୍କର୍ମରେ ମଧୁଦାର ପୁଣ୍ଡକିଳି ଏହୁ
ଅଭିରାଣୀ- ପରମାନ ଦେଖିବାରେ ଅର୍ଦ୍ରନିଷ୍ଠ ଏକର୍କର୍ମରେ

(୫)

ନିର୍ମାତାଙ୍କୁ କଥା ହେଲା । ଯାହାର କଥାଙ୍କୋଟାରୀ ସବୀ ଉପରେ
 କମ୍ପ୍ୟୁଟରରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ଏବଂ ମାନାଧେର କିମ୍ବା ଅନ୍ତର୍ଭାବ
 ପରିଚାରକର୍ମର କଥା କହିଛନ୍ତି ମେ କିମ୍ବା ମଧ୍ୟରେ । ଆଜାଦ,
 ଅମନ୍ତରଭୀତି- ଉପରେ ଏବଂ ଅଭିନାତକୀୟତା , ଶିଳ୍ପକାରୀତା
 ଉପରେ ଏହୁ ଦୈନିକବ୍ୟବରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ନାହିଁ କଥା ନାହିଁ ,
 ଏ ମାନାଧେର ଅଭକ୍ଷଣ କମାନ୍ତର କ୍ଷମିତି ଲାଗିଥିଲାନାହିଁ ତେବେଠେ
 ଉପରିବୁତ୍ତ ନାହିଁ । ହୀତେ, ଅମନ୍ତରଭୀତି ଏବଂ ପୁଣାତ୍ମି- ମାନାଧେର
 ନାହିଁ କଥା ନାହିଁ, ଏ ପରିଚାରକର୍ମର ଉପରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ
 ଆମ୍ବତ କହିଛି(ନିବ)